

20. 1. 2004

ID: 22850

Změna rozsudku odvolacím soudem

Povinnost odvolacího soudu, důkazy přímo provedené soudem prvního stupně opakovat, popřípadě doplnit, pokud tento uvažuje od odchýlení se od skutkového zjištění soudu prvního stupně, platí i v případě, pokud při hodnocení těchto důkazů spolupůsobí vedle věcného obsahu výpovědi i další skutečnosti, které ač nejsou bez vlivu na hodnocení důkazů, nemohou....

Povinnost odvolacího soudu, důkazy přímo provedené soudem prvního stupně opakovat, popřípadě doplnit, pokud tento uvažuje od odchýlení se od skutkového zjištění soudu prvního stupně, platí i v případě, pokud při hodnocení těchto důkazů spolupůsobí vedle věcného obsahu výpovědi i další skutečnosti, které ač nejsou bez vlivu na hodnocení důkazů, nemohou být vyjádřeny v protokolu o jednání.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 2259/2002, ze dne 28.1.2003)

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání společnosti s ručením omezeným C., proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze 16.4.2002, sp.zn. 1 Co 54/2002, vydanému v právní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp.zn. 32 C 14/2001 (žalující společnosti s ručením omezeným F., zastoupené advokátem, proti žalované společnosti s ručením omezeným C., o uveřejnění odpovědi na zpravodajství televize), tak, že zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze 16.4.2002, sp.zn. 1 Co 54/2002, vydaný v právní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp.zn. 32 C 14/2001 a věc vrátil Vrchnímu soudu v Praze k dalšímu řízení o odvolání žalobce F., s.r.o., proti rozsudku Městského soudu v Praze z 2.11.2001, čj. 37 C 14/2001-51.

Z odůvodnění :

Žalující společnost s ručením omezeným se domáhala, aby žalované společnosti s r.o., která provozuje televizi N., bylo uloženo uveřejnit v hlavním zpravodajství této televize „odpověď“ (sdělení) ve znění: „Dne 26.1.2001 byla v hlavním zpravodajství televize N. odvysílána reportáž, z níž vyplývalo, že v letecké společnosti F., s.r.o., působící na letišti B., která se zabývá pilotním výcvikem, dochází k tomu, že letadla jsou řízena nezletilým dítětem. Z reportáže dále vyplývalo, že desetiletý chlapec jménem H. S. se v letecké škole této společnosti učí létat, přičemž řídí letadla a dokonce přímo v reportáži bylo možné spatřit tohoto chlapce, jak pilotuje letadlo Cessna 172 při přistávacím manévru. Reportáž vyzněla tak, že tímto neodpovědným jednáním letecké společnosti F., s.r.o., která řízení letadla nezletilým umožňuje a schvaluje, jsou ohrožováni občané města B., v jehož blízkosti se letiště nalézá, a dokonce tak, že takové počínání je příčinou stále se zvyšujícího počtu leteckých nehod. Televize N. prohlašuje, že tato reportáž obsahovala nepravdivá tvrzení, která se dotýkají dobré pověsti letecké společnosti F., s.r.o. Televize prohlašuje, že „se žádný H. S. se neučí létat v letecké škole F., s.r.o. Žádný nezletilý chlapec neřídil letadlo společnosti F., s.r.o., a neohrožoval občany města B. u B. Společnost F., s.r.o., se nechová nezodpovědným způsobem, který by vedl ke zvýšení nehodovosti v letectví“.

Žalovaná společnost C. navrhla zamítnutí žaloby s tím, že žaloba byla v této právní věci podána po marném uplynutí lhůty podle ustanovení § 5e odst. 2 zákona č. [468/1991](#) Sb. Žalovaná poukazovala na to, že žádost žalující společnosti byla jí doručena ve lhůtě stanovené v § 5c odst. 3 zákona č. [468/1991](#) Sb., a to dne 31.1.2001. Lhůta k uveřejnění odpovědi podle ustanovení § 5d odst. 2 zákona č. [468/1991](#) Sb. činila 8 dnů od doručení žádosti o uveřejnění odpovědi a uplynula dnem 8.2.2001; lhůta k podání žaloby o uveřejnění odpovědi stanovená v § 5c odst. 2 zákona č. [468/1991](#) Sb. činila 15 dní a začala běžet dnem následujícím po uplynutí lhůty stanovené pro uveřejnění odpovědi, tedy dne 9.2.2001. Podle názoru žalované tedy žaloba, která byla doručena soudu 27.2.2001, došla soudu po lhůtě, neboť lhůta k podání žaloby tu uplynula dnem 23.2.2001; došlo tedy k zániku práva žalobkyně.

Soud prvního stupně vyslechl v řízení svědky M. S., Ing. P. B., M. R., M. S., Ing. M. M., Ing. P. Z., V. D. a JUDr. J. C.

Rozsudkem Městského soudu v Praze z 2.11.2001, čj. 37 C 14/2001-51, byla žaloba žalobkyně o uveřejnění „odpovědi“ v jí navrženém znění zamítnuta. Bylo také rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění svého rozsudku soud prvního stupně konstatoval, že dne 26.1.2001 byla ve zpravodajském vysílání v 19.30 hodin odvysílána reportáž televize N., jejímž provozovatelem je žalovaná společnost C., z níž vyplývalo, že v letecké společnosti F., s.r.o., působící na letišti B. (v B. u B.) je letadlo pilotováno nezletilým dítětem – desetiletým chlapcem jménem H., který řídil a pilotoval letadlo Cessna 172. Vysílaná reportáž působila tak, že chlapec (zabíraný v pořadu kamerou zezadu) provádí manévry na pilotní desce. Chlapec se jmenuje H. B. a jeho otec je reklamní fotograf S., který seznámil redaktora S. se svým synem a oba mužové se dohodli o natočení reportáže, která měla působit jako kuriozita; reportáž později dodělával redaktor D. a reportáž byla zařazena do zpravodajské relace, kam se nezařazují žádné hrané reportáže; nabídka na reportáž zněla tak, že malý H. má zájem o letectví a jednou by chtěl být pilotem stíhačky.

Na základě těchto zjištění soud prvního stupně dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána po právu. Soud měl za to, že žádost žalobkyně neodpovídá požadavkům kladeným na odpověď ve smyslu ustanovení § 5a zákona č. [468/1991](#) Sb.; v žádosti nejsou uváděna skutková tvrzení k uvedení příspěvku na pravou míru a není jí zkreslující tvrzení doplňována nebo zpřesňována; požadovaná odpověď není také přiměřená rozsahu napadeného sdělení. Soud prvního stupně měl za to, že byla odvysílána pravda; nebylo prokázáno, že by tu šlo o zařazení „hrané reportáže“. Ze žádosti o odpověď není patrné, kdo odpověď činí; odpověď je nepřiléhavá a obsahuje hodnocení, které do odpovědi nepatří. Žalobkyně také netvrdila, ani neprokázala, že by mu vznikla nějaká újma odvysíláním v žalobě uvedeného šotu. Proto soud prvního stupně žalobu žalobkyně zamítl.

O odvolání žalující společnosti proti rozsudku soudu prvního stupně rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem ze 16.4.2002, sp.zn. 1 Co 54/2002. Rozsudek soudu prvního stupně byl změněn tak, že žalovaná společnost je povinna do 15 dnů od právní moci rozsudku odvysílat v hlavním zpravodajství televize N. (v čase od 19.30 hodin) následující odpověď: „Dne 26.1.2001 byla v hlavním zpravodajství televize N. odvysílána reportáž, že v letecké škole společnosti F., s.r.o., působící na letišti B., se desetiletý chlapec jménem H. S. učí létat, přičemž řídí letadlo a dokonce přímo v reportáži bylo možné spatřit chlapce, jak pilotuje letadlo Cessna 172 při přistávacím manévru. Reportáž vyzněla

tak, že tímto neodpovědným jednáním letecké společnosti F., s.r.o., která řízení letadla nezletilým umožňuje a schvaluje, jsou ohroženi občané města B., v jehož blízkosti se letiště nalézá, a že takovéto jednání je příčinou stále se zvyšujícího počtu leteckých nehod. Tato reportáž obsahovala nepravdivá tvrzení, která se dotýkají společnosti F., s.r.o.". Jinak byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen. Žalované společnosti bylo uloženo zaplatit žalující společnosti na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 7.500,- Kč a na náhradu nákladů odvolacího řízení 7.350,- Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

V odůvodnění rozsudku odvolacího soudu bylo uvedeno, že po doplnění dokazování zejména obsahem videokazety nahrávané M. S. a videokazety s reportáží zveřejněnou ve zpravodajské relaci televize N. dne 21.6.2001, dospěl odvolací soud k závěru, že odvolání žalující společnosti je důvodné.

Odvolací soud se ztotožnil se skutkovým zjištěním soudu prvního stupně, že „reportáž měla být kuriozitou, na jejímž vzniku se podílel redaktor M. S. a reklamní fotograf M. S., který chtěl medializovat svého syna“. Avšak odvolací soud nesdílel právní závěr soudu prvního stupně.

Odvolací soud na rozdíl od názoru soudu prvního stupně dospěl k závěru, že žádost žalující společnosti F., s.r.o., splňuje předpoklady kladené na takovou žádost v ustanovení § 5e zákona č. [468/1991](#) Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Žádost má písemnou formu, byla doručena v zákonné třicetidenní lhůtě ode dne uveřejnění napadeného sdělení, je z ní zřejmé, v čem se skutkové tvrzení obsažené v uveřejněném sdělení dotýká žalující společnosti (jsou v ní označena jako nepravdivá konkrétní tvrzení) a obsahuje rovněž i návrh znění odpovědi. Odvolací soud poukazyval na ustanovení § 5a odst. 2 zákona č. [468/1991](#) Sb., podle něhož se odpověď musí omezit pouze na skutková tvrzení, jímž se tvrzení, které se dotýká jména a dobré pověsti právnické osoby, uvádí na pravou míru, nebo se neúplné či jinak zkreslující tvrzení doplňuje anebo zpřesňuje; odpověď musí být přiměřená rozsahu napadeného sdělení a musí z ní být patrné, kdo ji činí.

Odvolací soud konstatoval, že dne 26.1.2001 byla ve zpravodajství televize N. odvysílána reportáž o pilotování letadla nezletilým chlapcem, obsahující závěry na označení města B., na označení společnosti F., s.r.o., na nezletilého chlapce držícího řízení letadla, přičemž reportáž byla uvozena slovy moderátorky o nerespektování předpisů o zábraně ohrožení obyvatel v okolí letišť a zakončena byla reportáž slovy reportéra o tom, že vloni došlo na českých sportovních letištích k deseti vážným haváriím, při nichž byli i mrtví. Jestliže údaj o pilotování letadla nezletilým nebyl pravdivý, což jednoznačně již z dokazování před soudem prvního stupně vyplynulo, jsou podle názoru odvolacího soudu dány předpoklady uvedené v ustanovení § 5a odst. 1 zákona č. [468/1991](#) Sb. pro právo žalobce na uveřejnění odpovědi a pro povinnost žalované společnosti odpověď uveřejnit. Odvolací soud byl i toho názoru, že žalující společnost se určitým způsobem podílela na vytvoření „kuriózní reportáže“, jestliže umožnila její natočení redaktorem S..

Odvolací soud byl také na rozdíl od soudu prvního stupně i toho názoru, že se uveřejněné skutkové tvrzení dotýká jména nebo dobré pověsti žalobkyně; jméno žalující společnosti bylo objektivně poškozeno tvrzením, že vědomě umožňuje pilotování letadla nezletilým, a to před veřejností nebo před kompetentními orgány.

Z uvedených důvodů proto odvolací soud změnil odvoláním napadený rozsudek soudu prvního stupně

podle ustanovení § 220 občanského soudního řádu a výrokem svého rozsudku uložil povinnost žalované společnosti tak, aby stanovená odpověď odpovídala požadavkům stanoveným v § 5a odst. 2 zákona č. [468/1991](#) Sb. (uvedení uveřejněného tvrzení na pravou míru) a aby ve stanovené odpovědi nebyly obsaženy části textu, které těmto požadavkům neodpovídají. Výroky o nákladech řízení byly odvolacím soudem odůvodněny ustanoveními vyhlášek č. [177/1996](#) Sb. a č. [484/2000](#) Sb.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen žalované společnosti s ručením omezeným 17.5.2002 a dovolání z její strany bylo podáno u Městského soudu v Praze dne 10.7.2002, tedy ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 občanského soudního řádu.

Dovolatelka navrhovala, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a aby věc byla vrácena k dalšímu řízení. Dovolatelka měla za to, že její dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu, protože směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně. Jako dovolací důvody uplatňovala dovolatelka, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že toto rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Dovolatelka má za to, že soud tu mohl rozhodovat o tom, zda žalovaná byla povinna uveřejnit odpověď v požadovaném znění či nikoli, nemohl však rozhodovat o znění odpovědi, nýbrž pouze o tom, zda byly splněny zákonné předpoklady pro uveřejnění odpovědi; nemohl proto soud měnit znění původně navržené odpovědi.

Dovolatelka měla dále za to, že odpověď ve znění obsaženém ve výroku rozsudku odvolacího soudu nesplňuje předpoklady kladené na odpověď v § 5a zákona č. [468/1991](#) Sb.; nejde o skutkové tvrzení, kterým se uveřejněné tvrzení uvádí na pravou míru nebo neúplné či jinak zkreslující tvrzení se doplňuje a nebo upřesňuje a není z této odpovědi zřejmé, která tvrzení byla nepravdivá, ani nedochází k uvedení nepravdivých údajů na pravou míru či k jejich doplnění a upřesnění.

Dovolatelka je toho názoru, že odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění, která nemají oporu v provedeném dokazování; ani hodnocení těchto skutkových zjištění neodpovídá ustanovení § 132 občanského soudního řádu. Dovolatelka vyslovovala názor, že „důkazem provedeným hrubým materiálem předmětné reportáže při jednání před soudem prvního stupně dne 2.11.2001 bylo prokázáno, že nezletilý v daném případě letadlo pilotoval a že tedy uveřejněný údaj byl pravdivý. Nebyly tedy splněny podmínky pro uveřejnění odpovědi, jak jsou tyto podmínky stanoveny v § 5a zákona č. [468/1991](#) Sb.“. Dovolatelka také má za to, že žalobce neprokázal, že by mu odvysláním reportáže z 26.1.2001 vznikla nějaká újma.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel dovolací soud z ustanovení bodu 1 hlavy první dvanácté části zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož ustanovení tohoto zákona platí i pro řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, není-li v tomtéž zákoně stanoveno jinak (jako např. v bodech 15 a 17 přechodných ustanovení zákona č. [30/2000](#) Sb.).

Dovolání tu bylo přípustné podle ustanovení § 237 odst. 3 písm. a/ občanského soudního řádu,

protože směřovalo proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé.

Je-li dovolání přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu, lze dovolání podat také z důvodu, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování.

Dovolatelka uplatňovala, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ občanského soudního řádu) a že vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování (§ 241a odst. 3 občanského soudního řádu).

Nesprávné právní posouzení věci spočívá buď v tom, že soud použije na projednávanou právní věc nesprávný právní předpis anebo že si použitý právní předpis nesprávně vyloží (srov. rozhodnutí uveřejněné pod č. 3/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, text na str. 13 /45/).

Skutkové zjištění nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování, jestliže soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, ale také jestliže soud nepokládá za zjištěnou podstatnou skutečnost, která bez dalšího z obsahu spisu naopak vyplývá; musí jít o zjištění právně významné. Dovolacím důvodem nemohou být vady a omyly při hodnocení důkazů podle ustanovení § 132 občanského soudního řádu (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 8/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

V daném případě posoudil odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) věc podle ustanovení § 5a odst. 2 a § 5c zákona č. [468/1991](#) Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, která se na projednávanou právní věc nepochybně vztahovala. V dovolacím řízení bylo nutno ještě posoudit, zda si odvolací soud uvedená ustanovení správně vyložil.

Soud prvního stupně dospěl v daném případě k závěru, že uplatněná žádost žalující společnosti s ručením omezeným neodpovídá požadavkům kladeným na odpověď ve smyslu ustanovení § 5a zákona č. [468/1991](#) Sb. Podle názoru soudu prvního stupně „touto odpovědí se neuváděla skutková tvrzení k uvedení věci na pravou míru to, co bylo odvysíláno, a nebylo doplňováno a upřesněno tvrzení nepravdivé nebo pravdu zkreslující. Požadovaná odpověď není přiměřená rozsahu napadeného sdělení. Dále měl soud prvního stupně za to, že to, co bylo odvysíláno, byla pravda, neboť reportáž nebyla objednána a přijata tak, jako něco, co nemá být pravdivé, co má být fabulováno a že neexistují hrané reportáže. Zpravodajství je zpravodajstvím, jež má poskytovat pravdivé informace a nebylo prokázáno, že by tam byly zařazovány hrané reportáže“.

Naproti tomu odvolací soud dospěl k tomuto závěru: „Jestliže údaj o pilotování letadla nezletilým nebyl pravdivý, což jednoznačně vyplynulo již z dokazování před soudem prvního stupně, jsou podle názoru odvolacího soudu dány předpoklady uvedené v § 5a odst. 1 zákona č. [468/1991](#) Sb. pro právo žalobce na uveřejnění odpovědi pro povinnost žalovaného odpověď uveřejnit. Tento závěr zastává odvolací soud i za situace, kdy bylo v řízení prokázáno, že žalobce se určitým způsobem podílel na vytvoření kuriózní reportáže, jestliže umožnil její natočení redaktorem M. S. Přestože i z této

reportáže, jak bylo v odvolacím řízení prokázáno opakováním důkazu obsahem videokazety, je zřejmé, že nezletilý má sice v ruce řízení letadla a že měl s letadlem přistát, ale neobsahuje komentáře, které pak byly v reportáži odvysílány ve zpravodajství a byly komentovány jiným reportérem“.

Ze srovnání citovaných skutkových závěrů soudu prvního stupně a odvolacího soudu je patrné, že v tomto případě nešlo o shodné skutkové zjištění, které učinil soud prvního stupně, a o skutkové zjištění, které učinil odvolací soud, při němž by šlo jen o rozdílnost právního posouzení věci podle ustanovení zákona č. [468/1991](#) Sb. Šlo tedy o rozhodnutí odvolacího soudu, v němž se odvolací soud odchýlil od skutkového zjištění, které učinil soud prvního stupně na základě před ním provedených důkazů, jež také soud prvního stupně ve svém rozsudku z 2.11.2001 uváděl (např. výslech svědků Ing. P. Z., V. D., M. S., M. R. a M. S.) a vyvozoval z nich také své hodnotící závěry (srov. stranu 3, odstavec 4 rozsudku Městského soudu v Praze z 2.11.2001, čj. 37 C 14/2001-51).

Dovolací soud však, na rozdíl od závěrů odvolacího soudu, pokládá za potřebné vycházet z právních závěrů dále uváděných, převzatých z uveřejněné soudní judikatury.

V rozhodnutí uveřejněném již pod č. 64/1966 Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů, vydávané dříve Nejvyšším soudem, bylo zdůrazněno, že chce-li se odvolací soud odchýlit od skutkového zjištění, které učinil soud prvního stupně na základě bezprostředně provedených důkazů, je nutno, aby svědecké důkazy sám opakovat a zjednal si tak rovnocenný podklad pro jejich případné odlišné hodnocení.

Také v rozhodnutí uveřejněném pod č. 92/1958 Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů bylo vyloženo, že „odvolací soud se nemůže bez dalšího odchýlit od skutkového zjištění, jež soud prvního stupně čerpal z výpovědí účastníků řízení a svědků, kteří byli slyšeni při jednání. Jestliže o tom uvažuje, musí důkazy přímo provedené soudem prvního stupně opakovat, popřípadě doplnit. To platí v případě účastníků řízení a svědků především proto, že při hodnocení těchto důkazů spolupůsobí vedle věcného obsahu výpovědí i další skutečnosti, které ač nejsou bez vlivu na hodnocení důkazů, nemohou být vyjádřeny v protokolu o jednání.

Vycházejí z těchto citovaných právních závěrů z uveřejněné judikatury dovolací soud shledal ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 občanského soudního řádu, že řízení před odvolacím soudem trpí vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Přikročil proto dovolací soud ke zrušení rozsudku odvolacího soudu, proti němuž směřovalo dovolání dovolávající se společnosti s ručením omezeným, podle ustanovení § 243b odst. 2 a odst. 5 občanského soudního řádu a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírký zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)